

FINANCIËLE REGULERING:
EEN DWARSDOORNEDE

FINANCIËLE REGULERING: EEN DWARSDOORNEDE

Instituut Financieel Recht
(ed.)

 intersentia
Antwerpen – Cambridge

Financiële regulering: een dwarsdoornede
Instituut Financieel Recht (ed.)

© 2019 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

ISBN 978-94-000-1085-7
D/2019/7849/93
NUR 822

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

VOORWOORD

Het Instituut Financieel Recht (IFR) heeft een lange traditie op het vlak van de organisatie van hoogwaardige studiedagen in het ruime domein van het financieel recht. De verslagboeken van deze studiedagen vormen, naast de commerciële edities van doctoraatsproefschriften, een belangrijke pijler van de sinds 2002 uitgegeven boekenreeks van het IFR. Zo was er in 2003 het dubbele boek *“Financiële regulering: op zoek naar nieuwe evenwichten”*, in 2007 het boek *“Belgisch kapitaalmarktrecht op Europese leest”* en in 2012 het boek *“Financiële regulering in de kering”*. Het uitgangspunt van deze studiedagen en bijbehorende publicaties is om voorbij te gaan aan de (juridische) waan van de dag en, met een zekere afstand, op zoek te gaan naar de grotere, dieperliggende tendensen binnen (de praktijk van) het financieel recht.

Eind 2017 knoopte het IFR bij deze traditie aan met een nieuwe studiecycclus van niet minder dan zes studienamiddagen, tussen november 2017 en maart 2018, werd ingegaan op heel uiteenlopende thema's binnen het financieel recht, sommige zeer actueel zoals de impact van GDPR en FinTech op de financiële sector, andere meer tijdloos zoals de beleggersbescherming of handhaving binnen het financieel recht. Het is uit deze studiecycclus dat dit verslagboek, het 24ste boek al in de IFR-reeks, voortspuit.

Met het oog op de toegankelijkheid van het boek werden de verschillende bijdragen ondergebracht in vijf grote delen. Een eerste deel bundelt de diverse bijdragen inzake kredietrecht. Een tweede deel behandelt diverse aspecten inzake Fintech. In een derde deel komen vervolgens een aantal bijdragen aan bod inzake beleggersbescherming en handhaving in het financieel recht. In een vierde deel komen een aantal recente ontwikkelingen binnen het kapitaalmarktrecht aan bod. Een vijfde en laatste deel focust op de impact van de GDPR binnen de financiële sector.

Het voorliggende boek heeft niet de ambitie om een omvattende catalogus te bieden van alle aan de gang zijnde ontwikkelingen binnen het financieel recht. Daarvoor is dit laatste te omvangrijk geworden en is het te veel en te vaak in beweging. Het boek probeert daarentegen wel een actuele dwarsdoorsnede te bieden van belangrijke evoluties in het Belgische financieel recht. Binnen de verschillende deelgebieden van het financieel recht (*i.c.* kredietrecht, beleggersbescherming en kapitaalmarktrecht) wordt aandacht besteed aan specifieke thema's die het voorwerp zijn van belangrijke evoluties in de regelgeving of om andere redenen momenteel het voorwerp uitmaken van debat. Daarnaast wordt door de

verschillende deelgebieden heen aandacht besteed aan de bijzondere juridische vragen die enerzijds Fintech en anderzijds de GDPR binnen de financiële sector oproepen.

Wat in deze dwarsdoorsnede van het actuele financiële recht grotendeels ontbreekt is de materie van het banktoezicht en het bancair insolventierecht, het zogenaamde publiek bankrecht. Uiteraard is ook de studie van dit facet van het financieel recht van cruciaal belang voor een goed begrip van de financiële regulering. Het onderwerp is evenwel dermate complex en omvangrijk dat het een afzonderlijke behandeling verdient; en op die manier misschien wel het ideale thema vormt voor een volgende IFR-studiecyclus.

Rest ons nog op deze plek alle auteurs te bedanken die een bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van dit boek. We waarderen ten zeerste de bijzondere inspanning die zij hebben geleverd om hun expertise binnen een bepaald nichegebied aan het papier toe te vertrouwen en met een ruimer publiek te delen.

Gent, 10 september 2019

Diederik Bruloot
Hans De Wulf
Reinhard Steennot
Michel Tison

INHOUD

<i>Voorwoord</i>	v
------------------------	---

A. KREDIETRECHT

Digitale kredietverstrekking

Dominique BLOMMAERT en Johan VANNEROM	3
Inleiding	3
I. Kwalificatie van de kredietovereenkomst en toepasselijk recht	4
§ 1. Inleiding	5
§ 2. Aard van de kredietovereenkomst in het consumentenkredietrecht... ..	6
§ 3. Overeenkomst op afstand	12
§ 4. Toepasselijk recht	13
II. De precontractuele fase	15
§ 1. De reclame	15
§ 2. De precontractuele plichten	20
A. Het kredietaanvraagformulier	20
B. Het SECCI	21
C. Passende toelichting	22
D. Raadgevingsplicht	24
E. Onderzoeksplicht	24
F. Onthoudingsplicht	28
III. De totstandkoming en uitvoering van de kredietovereenkomst	29
§ 1. De contractsluiting	29
§ 2. Terbeschikkingstelling van het krediet	32
Besluit	35

Bewijsrisico's met betrekking tot de precontractuele verplichtingen in het consumenten- en hypothecair krediet

Reinhard STEENNOT	37
Inleiding	37
I. Europese context en procesrechtelijke impact	38
§ 1. Omzetting Europese Richtlijnen	38
§ 2. Procesrechtelijke implicaties	40
II. Consumentenkrediet versus hypothecair krediet	41
III. Informatie-inwinningsverplichting	43

§ 1.	Inhoud van de informatie die ingewonnen moet worden	43
§ 2.	Wijze waarop informatie moet worden ingewonnen	44
§ 3.	Verificatieverplichting	45
§ 4.	Sanctionering van de miskenning van de informatie-inwin- ningsverplichting	45
§ 5.	Bewijslast en bewijsmiddelen	47
IV.	Verplichting tot het verstrekken van informatie en passende toelichting	48
§ 1.	Gepersonaliseerde informatie aan de hand van standaard- informatieformulier	48
§ 2.	Passende toelichtingsverplichting	49
§ 3.	Sanctionering van een miskenning van de gepersonaliseerde informatieverplichting en/of toelichtingsverplichting	51
§ 4.	Bewijslast en bewijsmiddelen	51
V.	Adviesverplichting: het best aangepaste krediet	55
§ 1.	Korte schets van de adviesverplichting	55
§ 2.	Privaatrechtelijke sanctionering	57
§ 3.	Bewijslast	58
VI.	Kredietwaardigheidsbeoordeling en onthoudingsverplichting	58
§ 1.	De beoordeling van de kredietwaardigheid en het verbod krediet te verstrekken	58
§ 2.	Sanctionering	60
§ 3.	Bewijslast	60
VII.	Algemene bedenkingen met betrekking tot de toepassing van de specifieke civielrechtelijke sancties	61
Besluit	63

Negatieve rente: een ronddwalend spook dat niet snel lijkt te verdwijnen

Ivan PEETERS en Maarten RAES	65
--	----

Inleiding	65
---------------------	----

I.	“ <i>There is no such thing as negative interest</i> ”	66
§ 1.	Rente (of interest): een veelvormig begrip	66
§ 2.	Begrip (geld)lening op interest	67
A.	Wettelijk ideaalbeeld	67
B.	De economie van de overeenkomst	69
§ 3.	Conclusie: de notie negatieve rente is bijzonder problematisch	70
§ 4.	Fiscaal aspect	72
II.	Negatieve rente en leningen en kredieten	73
§ 1.	Probleemschets	73
§ 2.	Lopende overeenkomsten	74
A.	Eenzijdige wijziging rente	74
B.	Interpretatie en aanvulling van de overeenkomst	74
1.	De gemeenschappelijke bedoelingen van partijen	74

2.	Impliciete <i>zero floor</i>	75
3.	Rechtspraak	77
C.	Onvoorziene omstandigheden	78
§ 3.	Contractuele remedies bij nieuwe overeenkomsten	79
§ 4.	Gereguleerde kredieten	80
A.	Hypothecair krediet en andere consumentenkredieten	80
B.	Kredieten aan KMO's	83
III.	Negatieve rente en deposito's	83
§ 1.	Probleemschets en wettelijk kader	83
§ 2.	Lopende overeenkomsten	84
§ 3.	Contractuele remedies bij nieuwe overeenkomsten	86
IV.	Negatieve rente en obligaties	87
§ 1.	De obligatie als lening	87
§ 2.	Impliciete <i>zero floor</i>	88
§ 3.	Enkele bijzondere gevallen	90
V.	Negatieve rente en swaps	90
	Besluit: Is een ingrijpen door de wetgever nuttig en/of noodzakelijk?	91

Remboursement anticipé et indemnité de emploi – Développements récents

	Christine BIQUET-MATHIEU	93
	Introduction	93
I.	Le régime du remboursement anticipé	94
§ 1.	Les crédits réglementés	94
A.	Crédit à la consommation	94
B.	Crédit hypothécaire au consommateur	96
C.	Crédit aux PME (Loi du 21 décembre 2013)	98
§ 2.	Le droit des obligations et du prêt dans le Code civil	104
A.	Absence de droit au remboursement anticipé	104
B.	L'indemnité de emploi	105
1.	L'article 1907bis du Code civil	105
2.	Renonciation et paiement indu	109
3.	Le droit commun des obligations	112
II.	La notion de prêt à intérêt	113
§ 1.	Les différents arguments	113
A.	L'intitulé « Contrat de crédit » ou « Crédit d'investissement » ...	114
B.	L'insertion du contrat de crédit dans un contrat d'ouverture de crédit-cadre	114
C.	L'absence de remise immédiate du montant prêté	116
D.	La liberté de prélèvement et d'utilisation du crédit	117
§ 2.	Application du critère de la liberté de prélèvement	118
A.	Appréhension au regard des seuls termes du contrat	118
B.	Appréhension in concreto	119

1. Crédit de consolidation	119
2. Crédit d'acquisition d'un immeuble conditionné à la constitution d'une hypothèque sur ledit immeuble	120
3. Crédit destiné à l'acquisition de véhicules ou de matériel professionnel	121
4. Crédit à la construction	122
Conclusion	124

B. FINTECH

Betaal-apps in het licht van PSD II

Pierre E. BERGER, Stéphanie LIEBAERT en Caroline FABRI	127
--	-----

Inleiding	127
I. Uitbreiding van het toepassingsgebied: nieuwe betalingsdiensten	128
§ 1. De betalingsinitiatiedienst	129
§ 2. De rekeninginformatiedienst	130
II. Vergunningsverplichting voor de aanbieders van nieuwe betalingsdiensten	131
III. Toegang tot betaalrekeningen	132
§ 1. Sterke cliëntauthenticatie	133
IV. PSD II implementatiestrategieën	136
V. Enkele juridische aandachtspunten met betrekking tot betaal-apps ...	137
§ 1. Kwalificatie betaalrekening	138
§ 2. Het "initiëren" van een betaling	140
§ 3. Screen scraping	141
Besluit	144

Crypto-monnaies : Questions juridiques

Jacques RICHELLE	145
------------------------	-----

Introduction	145
§ 1. Investissement, casino, paiement ?	145
§ 2. Où sont les crypto-monnaies ?	147
§ 3. Difficultés d'approche de la matière	147
I. Crypto-monnaies – Notion	148
§ 1. Description	148
§ 2. Comparaison avec les monnaies classiques – Approche économique	149
§ 3. Définition juridique	150
A. Monnaies	150
B. Monnaies virtuelles et crypto-monnaies	150
C. Utilité d'une définition juridique	151

II.	Crypto-monnaies et réglementation financière	152
§ 1.	Introduction	152
§ 2.	Analyse de différentes réglementations financières	153
A.	Monnaie électronique	153
B.	Loi Prospectus	153
C.	Etablissements de crédit	154
D.	Interdiction de commercialisation de certains produits financiers auprès de clients de détail	155
E.	MiFID	155
F.	Arrêté royal transversal /Produits financiers	156
G.	Opérations de paiement	157
III.	ICOs	157
§ 1.	Description générale des Initial Coin Offerings	157
§ 2.	Etude de cas – Approche de la FSMA	158
	Conclusions	159

Automation and Digitalisation in Investment Advice

	Filip BOGAERT and Laura SAVONET	161
I.	Introduction	161
§ 1.	The rise of the first generation tooling	161
§ 2.	Evaluation of the first generation tooling	164
§ 3.	Client facing automated investment tools of the second generation	167
A.	The tooling as a substitute to the human advisor	167
B.	Automated investment tools versus portfolio management systems	168
II.	Automated investment advisors: pros and cons	170
§ 1.	Benefits	170
A.	Client benefits	170
B.	Benefits for the investment firm	171
§ 2.	Risks and perils	173
A.	Risks for the client	173
B.	Risks for the firm	174
III.	The five key investment advice test	175
§ 1.	Setting the scene	175
A.	Does the service being offered constitute a recommendation?	176
B.	Is the recommendation in relation to one or more transactions in financial instruments?	176
C.	Is the recommendation presented as suitable or based on the client's circumstances?	176
D.	Is the recommendation made personal?	177

E.	Is the recommendation made to a person in his capacity as (an agent for) an investor or potential investor?	177
§ 2.	Conclusion: application of the five key test to automated investment tools	177
IV.	The consequences of entering the regulatory perimeter	178
§ 1.	Introduction	178
§ 2.	Authorisation requirements under Belgian law	179
§ 3.	Cross-border operations and authorisation requirements under foreign law	181
A.	Robo-advisors within the US	181
§ 4.	MiFID II conduct of business rules	183
A.	Conflicts of interest	184
B.	Duty of care	186
1.	Definition	186
2.	Key areas of concern	186
C.	Disclosure of information	187
V.	How to regulate the robots?	188

C. BELEGGERSBESCHERMING EN HANDHAVING IN HET FINANCIEEL RECHT

Product governance bij beleggingsproducten

	Veerle DE SCHRYVER	195
I.	Inleiding	195
II.	Algemeen kader van de regulering	198
§ 1.	De Europese oorsprong van de regeling	198
§ 2.	Product governance als organisatieregeling	199
§ 3.	Product governance als bijzondere toepassing van de zorgplicht	200
§ 4.	Proportionaliteitsprincipe	201
III.	Toepassingsgebied	201
§ 1.	Toepassingsgebied <i>ratione personae</i>	201
A.	Gereguleerde ondernemingen	201
B.	Ontwikkelaar	202
C.	Distributeur	203
§ 2.	Toepassingsgebied <i>ratione materiae</i>	204
IV.	Afbakening van de doelmarkt	205
§ 1.	Algemeen – afbakening van de doelmarkt als onderdeel van het productgovernanceproces	205
§ 2.	Voldoende granulariteit in de afbakening	207
§ 3.	Potentiële doelmarkt versus actuele doelmarkt	207
§ 4.	Identificatie van een positieve en negatieve doelmarkt	210
§ 5.	Bij de beoordeling in aanmerking te nemen categorieën	211
§ 6.	Bij de beoordeling door te voeren tests	214

A.	Scenario-analyses	214
B.	Risico/rendementsprofiel van een beleggingsproduct	214
C.	Kostenstructuur	214
§ 7.	Verkoop buiten de vastgestelde doelmarkt	215
§ 8.	Opvolging	215
A.	Doelmarktomschrijving als precontractuele informatie	216
IV.	Handhaving	217
§ 1.	Europeesrechtelijk kader	217
§ 2.	Belgische wetgeving	218
V.	Conclusie	220

Productinterventie bij beleggingsproducten: De impact van de MiFID II-inducementsregels op de Belgische financiële sector

	Fran RAVELINGIEN	221
	Inleiding	221
I.	Reglementair kader	221
II.	Types inducements	224
III.	Inducements en de beleggings- en nevendiensten andere dan onafhankelijk beleggingsadvies en discretionair vermogensbeheer	225
§ 1.	Inducements <i>sensu stricto</i>	225
§ 2.	<i>Quality enhancement test</i>	226
A.	<i>Quality enhancers</i>	227
B.	Proportionaliteit	229
C.	Doorlopend voordeel	231
D.	Inkomende en uitgaande inducements <i>sensu stricto</i>	232
§ 3.	Preliminare vaststellingen en sectortrends	232
IV.	Inducements en onafhankelijk beleggingsadvies en discretionair vermogensbeheer	233
§ 1.	Verbodsbepaling	233
A.	Principe	233
B.	Uitgaande inducements <i>sensu stricto</i>	234
§ 2.	Overdracht en informatie	234
§ 3.	Preliminare vaststellingen en sectortrends	236
V.	Informatie en rapportering	238
	Besluit	239

Les sanctions administratives en matière financière : Etat des lieux à la lumière de la jurisprudence des Commissions des sanctions de la FSMA et de la BNB et de la Cour d'appel de Bruxelles

	Marc FYON et Julien BOGAERTS	241
I.	Introduction	241
II.	Les domaines de compétence respectifs de la FSMA et de la BNB en matière de sanctions	242

§ 1.	Quels sont les domaines de contrôle de la FSMA dans lesquels certains comportements peuvent engendrer des sanctions ?	242
A.	Les dispositions permettant à la Commission des sanctions de la FSMA d'imposer des amendes administratives et au Comité de direction de la FSMA de conclure des règlements transactionnels	242
B.	Les domaines de contrôle de la FSMA dans lesquels une infraction est susceptible de faire l'objet d'une amende administrative ou d'un règlement transactionnel	243
C.	Les conditions auxquelles un règlement transactionnel peut être conclu par le Comité de direction de la FSMA	244
§ 2.	Quels sont les domaines de contrôle de la BNB dans lesquels certains comportements peuvent engendrer des sanctions ?	245
A.	Les dispositions permettant à la Commission des sanctions de la BNB d'imposer des amendes administratives et au Comité de direction de la BNB de conclure des règlements transactionnels	245
B.	Les domaines de contrôle de la BNB dans lesquels une infraction est susceptible de faire l'objet d'une amende administrative ou d'un règlement transactionnel	245
C.	Les conditions auxquelles un règlement transactionnel peut être conclu par le Comité de direction de la BNB	246
III.	Relevé et synthèse des décisions de sanctions et des règlements transactionnels	246
§ 1.	Décisions de sanctions prononcées par la Commission des sanctions de la FSMA	247
A.	Décisions en matière d'abus de marché	247
1.	Délit d'initié et divulgation d'information privilégiée	247
a.	Caractère non public de l'information	247
b.	Caractère précis de l'information	248
–	Le test de matérialité	248
–	Le test de spécificité	249
c.	Caractère sensible de l'information	250
d.	Exigence de la connaissance du caractère privilégié de l'information	250
e.	Marché sur lequel les titres sont admis à la négociation	250
f.	Motifs pour lesquels une transaction est réalisée	250
g.	A propos de la sanction et de la gravité des faits	251
2.	Manipulation de marché	251
a.	Introduction d'ordres donnant ou susceptibles de donner des indications fausses ou trompeuses	251
b.	Diffusion d'informations donnant ou susceptibles de donner des indications fausses ou trompeuses	252

3.	Violation de l'obligation de notifier les transactions de dirigeants.	253
B.	Décisions de la Commission des sanctions de la FSMA dans d'autres matières.	253
1.	Violation de la loi prospectus.	254
2.	Violation des obligations relatives à la lutte contre le blanchiment de capitaux.	255
3.	Intermédiation en assurances.	255
4.	Offres publiques d'acquisition.	256
§ 2.	Règlements transactionnels conclus par la FSMA.	256
A.	Règlements transactionnels en matière d'abus de marché. ...	256
B.	Règlements transactionnels dans d'autres matières.	256
1.	Assurances, produits financiers et comptes d'épargne réglementés.	256
2.	Loi prospectus.	257
3.	Matières diverses (participations importantes, MiFiD, organismes de placement collectif en valeurs mobilières, pensions complémentaires)	257
§ 3.	Décisions prononcées par la Commission des sanctions de la BNB.	257
§ 4.	Règlements transactionnels conclus par la BNB.	258
IV.	Questions de procédure.	258
§ 1.	Nature de la procédure devant les commissions des sanctions de la FSMA et de la BNB – Application de l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme.	259
§ 2.	Principe Non bis in idem.	266
§ 3.	Procédure impartiale.	270
§ 4.	Droit à un procès tenu dans un délai raisonnable.	276
§ 5.	Droit au silence.	279
§ 6.	Principe de l'égalité des armes.	280
§ 7.	Charge de la preuve et méthode probatoire.	282
§ 8.	Recours à l'encontre des décisions des Commissions des sanctions.	285

D. ACTUALIA KAPITAALMARKTRECHT

Application du règlement abus de marché: aux opérations de fusion-acquisition et d'OPA

	Laurent LEGEIN.	289
I.	Introduction.	289
II.	Rappel de quelques concepts de base.	291
§ 1.	La notion d'information privilégiée.	291

A.	Le caractère précis	291
1.	Critère de réalité	292
2.	Critère d'inférence	293
B.	Caractère non public	293
C.	Influence possible sur le cours	294
D.	Lien avec un émetteur	295
§ 2.	Obligation de publication et faculté de report – principes	295
§ 3.	Les sondages de marché – un régime facultatif	296
III.	Obligations d'information	299
§ 1.	Opérations « privées » – L'émetteur en tant qu'acheteur ou vendeur	300
§ 2.	Opérations « publiques » – L'émetteur en tant que société cible... ..	304
A.	Le cas de l'offre amicale.....	307
B.	Le cas de l'offre hostile.....	309
IV.	Conséquences du report de publication d'informations privilégiées ...	314
§ 1.	Interdiction des opérations sur titres	315
§ 2.	Liste d'initiés	316
§ 3.	Confidentialité et rumeurs.....	317
§ 4.	Communication de l'information ou perte du caractère privilégié..	318
V.	Due diligence – communication d'informations non publiques.....	319
VI.	<i>Stake building</i> – le ramassage en bourse	321
VII.	Contacts confidentiels avec les actionnaires ou investisseurs	324

De Nieuwe Prospectusverordening: Europese en Belgische aspecten:

Een eerste verkenning

Willem VAN DE WIELE	327	
Inleiding	327	
I.	Toepassingsgebied van de Prospectusverordening.....	333
§ 1.	Toepassingsgebied van de prospectusverordening en de prospectusplicht – algemeen	333
II.	Toepassingsgebied van de Nieuwe Prospectusverordening – effecten.....	338
§ 1.	Toepassingsgebied van de Prospectusverordening – drempels voor de toepassing van de prospectusplicht	342
§ 2.	Vrijstellingen van prospectusplicht – openbare aanbiedingen... ..	345
§ 3.	Vrijstelling van prospectusplicht – toelating tot verhandeling ...	348
III.	Inhoud van het prospectus.....	351
§ 1.	Uitbreiding van het Wholesale regime.....	351
§ 2.	Inhoud prospectus – risicofactoren	351
§ 3.	Inhoud van het prospectus – samenvatting van het prospectus ..	353
§ 4.	Inhoud van het prospectus – opname informatie door verwijzing ..	357
§ 5.	Universeel registratiedocument.....	358
§ 6.	Vereenvoudigde openbaarmakingsregeling voor secundaire uitgiften.....	361

§ 7. EU Groeipectus	362
§ 8. Aanvullingen bij het prospectus	363
§ 9. Taalregeling	367
§ 10. Fiscale informatie	368
§ 11. Aansprakelijkheid	369
IV. Regeling derde landen	374
V. Reclame	375
VI. Crowdfunding	377
VII. Hervorming prospectusregime – nieuwe Europese initiatieven	380
VIII. Enkele Belgische aspecten	382
§ 1. Bemiddeling	382
§ 2. Beroep op het publiek voor terugbetaalbare gelden	386
§ 3. Wijzigingen in de openbare overnameaanbieding	387
IX. Kort overzicht van andere reglementeringen die impact kunnen geven op openbaar aanbod	388
§ 1. Inleiding	388
§ 2. Regels op het gebied van marktmisbruik en transparantie	389
§ 3. Koninklijk Besluit Primaire Marktpraktijken	390
§ 4. Good Practices inzake aanbieding corporate obligaties	391
§ 5. Vrijwillig moratorium gestructureerde producten	391
§ 6. Productinterventie	393
A. Belgisch commercialiseringsverbod onder Twin Peaks II	393
B. Verhouding Belgisch regime en Europees recht	395
C. Productinterventie onder Europees recht	395
§ 7. Product governance onder MiFID II	399
§ 8. MiFID regels in verband met plaatsing en “underwriting”	401
§ 9. PRIIPS Verordening	401
§ 10. Consumentenrecht en Wetboek Economisch Recht	404
§ 11. KB Commercialisatie (Transversaal KB)	406
§ 12. Openbaar beroep op het spaarwezen	408
X. Slotobservaties	409

De handelsverplichting voor derivaten onder MiFIR

Evariest CALLENS	411
Inleiding	411
I. Handelsplatformen	415
§ 1. Gereguleerde markten en multilaterale handelsfaciliteiten	417
§ 2. Georganiseerde handelsfaciliteiten	420
§ 3. “Multilaterale over-the-counter handelsplatformen”	422
II. Marktpartijen onderworpen aan de handelsverplichting	424
III. Derivaten onderworpen aan de handelsverplichting	427
§ 1. <i>Bottom-up</i> identificatieprocedure	428

A. Centrale clearing conform EMIR	429
B. Handelsplatformtest	431
C. Liquiditeitstest	434
§ 2. <i>Top-down</i> identificatieprocedure	437
§ 3. Derivaten onderworpen aan de handelsverplichting	437
IV. Afdwinging van de handelsverplichting	441
§ 1. Publiekrechtelijke afdwinging	442
§ 2. Privaatrechtelijke afdwinging	443
Besluit	447

E. GDPR IN DE FINANCIËLE SECTOR

De ‘GDPR’ of Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) – Een algemene inleiding

Ingrid DE POORTER	451
Inleiding	451
I. Wetgevend kader	452
II. Toepassingsgebied	453
§ 1. Materieel toepassingsgebied	453
A. Persoonsgegevens	453
1. ‘Gewone’ persoonsgegevens	453
a. Natuurlijke persoon	453
b. Geïdentificeerd of identificeerbaar	454
2. (Bijzondere) categorieën van persoonsgegevens	455
a. Gevoelige persoonsgegevens	456
b. Strafrechtelijke persoonsgegevens	457
c. Gepseudonimiseerde, geëncrypteerde en geanonimiseerde gegevens	457
B. Gepseudonimiseerde en geëncrypteerde gegevens	457
C. Anonieme gegevens	458
D. Verwerking	458
1. Soort van bewerking (techniek)	458
2. Wijze van bewerking (technologie)	459
a. De geautomatiseerde verwerking	459
b. De handmatige verwerking	460
E. Uitzonderingen	460
§ 2. Territoriaal toepassingsgebied	461
A. Ondernemingen gevestigd binnen de Europese Economi- sche Ruimte	461
B. Ondernemingen gevestigd buiten de Europese Economi- sche Ruimte	462
1. Aanbieden van goederen of diensten	462

2.	Monitoren van gedrag	462
III.	Basisbeginselen inzake de verwerking van persoonsgegevens	463
§ 1.	Het beginsel van rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie	463
§ 2.	Het beginsel van doelbepaling en -binding	464
§ 3.	Het beginsel van minimale gegevensverwerking	464
§ 4.	Het beginsel van juistheid	465
§ 5.	Het beginsel van dataretentie	465
§ 6.	Het beginsel van integriteit en vertrouwelijkheid	466
§ 7.	Het verantwoordingsbeginsel	466
IV.	Rechtsgronden voor een rechtmatige verwerking	466
§ 1.	Toestemming	467
A.	Algemeen	467
1.	Vrij	467
2.	Geïnformeerd	468
3.	Specifiek	468
4.	Ondubbelzinnig en actief	469
B.	Specifiek: kinderen	469
§ 2.	(Pre-)contractuele relatie	470
§ 3.	Wettelijke verplichting	471
§ 4.	Vitale belangen	471
§ 5.	Algemeen belang en uitoefening van het openbaar gezag	472
§ 6.	Gerechtvaardigd belang	472
V.	De rechten van de betrokkenen	473
§ 1.	Recht op transparante informatie	473
§ 2.	Recht van inzage	473
§ 3.	Recht op rectificatie	474
§ 4.	Recht op vergetelheid	474
§ 5.	Recht op beperking van de verwerking	475
§ 6.	Recht op overdraagbaarheid van gegevens	476
§ 7.	Recht van bezwaar	477
§ 8.	Recht op een menselijke tussenkomst bij geautomatiseerde besluiten	478
VI.	De plichten van de verwerkingsverantwoordelijke en verwerker	479
§ 1.	Verwerkingsverantwoordelijke – verwerker	479
A.	De verwerkingsverantwoordelijke	479
1.	Begrip	479
2.	Taken	480
B.	De verwerker	481
1.	Begrip	481
2.	Taken	482
§ 2.	<i>Data Protection Officer</i> ('DPO')	483

§ 3. <i>Data Protection Impact Assessment</i> ('gegevensbeschermings-effectbeoordeling')	486
§ 4. Meldingsplicht inbreuk in verband met persoonsgegevens ('datalekken')	487
§ 5. Intern register van de verwerkingsactiviteiten ('dataregister') ...	488
VII. De sancties bij niet-naleving van de GDPR	490
Besluit	491

GDPR en financiële diensten: een actueel spanningsveld tussen financiële en gegevensbeschermingsregulering

Delphine GOENS	493
I. Inleiding	493
II. De verantwoordelijkheid van de wetgever: de doorwerking van de grondrechten in de interne en Europese rechtsorde	494
III. De verantwoordelijkheid van de financiële instelling	501
§ 1. De Algemene Verordening Gegevensbescherming houdt rekening met de aanwezigheid van wettelijke verplichtingen	502
§ 2. De financiële instelling bevindt zich tussen de onder- en bovengrens van de wettelijke informatie-inwinningsplicht	504
§ 3. Enkele toepassingsgevallen: Consumentenkrediet	506
A. De verificatieplicht van de ingewonnen informatie	506
B. Geautomatiseerde individuele besluitvorming: credit scoring	511
1. Artikel 22 AVG: het toepassingsgebied en de toepassingsvoorwaarden	512
2. Geautomatiseerde individuele besluitvorming op grond van credit scoring: enkele knelpunten	515
a. De aanwezigheid van een specifieke rechtsgrond ...	515
b. Nuttige informatie over de onderliggende logica van de besluitvorming	518
Besluit	520

Het voorstel van verordening inzake ePrivacy en de NIS-richtlijn

Johan VANDENDRIESSCHE	523
Inleiding	523
I. Het voorstel van verordening inzake ePrivacy	525
§ 1. Enkele bedenkingen bij de stand van het wetgevend proces	525
§ 2. Verhouding ten opzichte van de AVG	525
§ 3. Impact op de financiële sector	526
A. De impact van het vernieuwde begrip 'elektronische communicatiediensten' op de financiële sector	526

1.	Kan een financiële instelling een aanbieder van elektronische communicatiediensten worden?	526
2.	Welke gevolgen heeft de kwalificatie als aanbieder van elektronische communicatiediensten?	528
a.	Algemeen	528
b.	Vertrouwelijkheid van elektronische communicatiegegevens	528
c.	Toegestane verwerking van elektronische communicatiegegevens.	529
d.	Verplichtingen inzake software.	531
e.	Informatie over vastgestelde veiligheidsrisico's	531
B.	Cookies en aanverwante technologieën	532
1.	Gebruik van verwerkings- en opslagcapaciteit	532
2.	Gebruik van connectiesignalen	533
C.	De nieuwe regeling inzake direct marketing	533
1.	E-mail	533
2.	Telefoon	534
3.	Reclame op websites	534
II.	De NIS-richtlijn	535
§ 1.	Stand van het wetgevend proces	535
§ 2.	Verhouding met de bestaande reglementering inzake kritieke infrastructuren.	535
A.	Inhoud van de bestaande reglementering inzake kritieke infrastructuren	536
1.	Toepassingsgebied <i>ratione personae</i> van de Wet Kritieke Infrastructuren	536
2.	Algemeen overzicht van de verplichtingen voor de kritieke infrastructuren.	537
a.	Beveiligingsmaatregelen van kritieke infra-structuren	537
b.	Meldplicht incidenten.	539
B.	Inhoud van de NIS-richtlijn	539
1.	Toepassingsgebied <i>ratione personae</i> van de NIS-richtlijn ..	539
2.	Algemeen overzicht van verplichtingen	540
C.	Conclusie met betrekking tot de onderlinge verhouding.	540
§ 3.	De verplichtingen onder de NIS-richtlijn in detail	541
A.	Beveiligingsplicht	541
1.	Aanbieders van essentiële diensten	541
a.	Risicobeheer	541
b.	Continuïteitsbeheer.	542
2.	Digitaalendienstverleners	543
a.	Risicobeheer	543

b. Continuïteitsbeheer	543
B. Meldplicht inzake incidenten	544
1. Aanbieders van essentiële diensten	544
2. Digitale dienstverleners	545
Besluit	546